

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

דברי הימים ב' פרק י"ג

בְּרִית מֶלֶח:

מצודת דוד: הלא לכם לדעת - רוצה לומר: הלא כולכם יודעים. בְּרִית מֶלֶח - בכריתת ברית המתקיים, כמלח הזה המתקיים ואינו מסריח.

ו וַיִּקָּם יִרְבֵּעַם בְּיַד נֹכְחֵי עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִד וַיִּמָּרְדוּ עַל־אֲדָנָיו:

ז וַיִּקְבְּצוּ עָלָיו אַנְשֵׁימ רָקִים בְּנֵי בְלִיעֵל וַיִּתְאַמְצוּ עַל־רַחֲבָעָם בְּיַד שְׁלֹמֹה וַרַחֲבָעָם הָיָה נֹעַר וַרְדֵּי־לֵבָב וְלֹא הִתְחַזַּק לִפְנֵיהֶם:

מצודת ציון: רָקִים - פחותים ורקים מכל מעלה. בְּלִיעֵל - בלי עול, רוצה לומר: שפרקו עול שמים. וַיִּתְאַמְצוּ - התחזקו.

מצודת דוד: וַרַחֲבָעָם הָיָה נֹעַר - רוצה לומר: בלא אמוץ הלב כנער בשנים. וַרְדֵּי לֵבָב - הוא הפוך מן קשה הלב, ורוצה לומר: שהיה מתפחד לרדת במלחמה. וְלֹא הִתְחַזַּק לִפְנֵיהֶם - לקחת המלוכה מיד ירבעם.

ח וַעֲתָה | אַתֶּם אֹמְרִים לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי מַמְלַכַת יְהוָה בְּיַד בְּנֵי דָוִד וְאַתֶּם הֶמּוֹן רָב וְעִמְכֶם עֲגָלֵי זָהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יִרְבָּעָם לְאַלְהֵימ:

מצודת ציון: הֶמּוֹן - ענינו רבוי, ולתוספת ביאור אמר "רב".

מצודת דוד: מַמְלַכַת ה' בְּיַד בְּנֵי דָוִד - הנתונה ביד בני דוד. וְאַתֶּם הֶמּוֹן רָב וְעִמְכֶם עֲגָלֵי זָהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יִרְבָּעָם לְאַלְהֵימ - רוצה לומר: ואם הבטחון הוא בעבור שאתם המון רב, והלא עמכם עון עגלי הזהב, ולא תוכלו לעמוד כי אתם המון רב.

דברי הימים ב' פרק י"ג

א בַּשָּׁנָה שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה לְמֶלֶךְ יִרְבָּעָם וַיִּמָּלֶךְ אֲבִיהָ עַל־יְהוּדָה:

מצודת דוד: בַּשָּׁנָה שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה לְמֶלֶךְ יִרְבָּעָם - כי ירבעם ורחבעם מלכו כאחד, ומת רחבעם ב"ז למלכו, ובשנה הבאה מלך אביה, שהיא ב"ח לירבעם.

ב שְׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אָמוֹ מִיְכִיָּהוּ בַת־אֹרִיאֵל מִן־גְּבֻעָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיהָ וּבֵין יִרְבָּעָם:

מצודת דוד: מִיְכִיָּהוּ בַת אֹרִיאֵל - היא מעכה בת אבישלום הנזכרת למעלה, ושתי שמות היו לה ולאביה, וכמוהו רבים בזה הספר.

ג וַיֵּאָסֵר אֲבִיהָ אֶת־הַמְּלַחְמָה בְּחֵיל גְּבוּרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בְּחֹר וַיִּרְבָּעָם עָרַף עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בְּחֹר גְּבוּר חֵיל:

מצודת דוד: וַיֵּאָסֵר אֲבִיהָ אֶת הַמְּלַחְמָה - ראש המלחמה נקרא אוסר, על כי הוא מעמיד את אנשי המלחמה וקושר אותם באזהרות בעניני המלחמה, וכן (מלכים א' כ"ד) "מי יֵאָסֵר הַמְּלַחְמָה".

ד וַיִּקָּם אֲבִיהָ מֵעַל לְהָר צְמָרִים אֲשֶׁר בְּהָר אֶפְרַיִם וַיֹּאמֶר שְׁמַעוֹנֵי יִרְבָּעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל:

מצודת ציון: צְמָרִים - מלשון גובה, כמו (יחזקאל י"ז ג) "צְמֶרֶת הָאָרֶז", והוא הסעיף העולה למעלה מכולם.

מצודת דוד: וַיִּקָּם אֲבִיהָ מֵעַל לְהָר צְמָרִים - רוצה לומר: במקום גבוה מן ההר.

ה הָלֹא לָכֶם לְדַעַת כִּי יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִד עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו

דברי הימים ב'

פרק י"ג

המלחמה. וּחְצוּצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהַרְיֵעַ עֲלֵיכֶם - להעלות זכרוננו לטובה, כמו שנאמר (במדבר י"ט) "וכי תבואו מלחמה פארצכם על הצר הצורך אתכם, והרעותם בחצוצרות, ונזפרתם לפני ה' אלהיכם, ונושעתם מאויביכם".

יב וַיִּרְבְּעֶם הַסֵּב אֶת־הַמֶּאֲרָב לְבֹא מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּהְיוּ לִפְנֵי יְהוָה וְהַמֶּאֲרָב מֵאַחֲרֵיהֶם:

מצודת דוד: וַיִּרְבְּעֶם הַסֵּב אֶת הַמֶּאֲרָב לְבֹא מֵאַחֲרֵיהֶם - הסתיר אנשים במארב, וסיבב אנשי המארב לבוא מאחרי בני יהודה. וַיִּהְיוּ - ירבעם והעם אשר עמו.

יד וַיִּפְּנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה לָהֶם הַמֶּלְחָמָה פָּנִים וְאַחֲרָם וַיִּצְעֲקוּ לִיהוָה וְהַפְּתִיחַ מַחְצָרִים בַּחֲצוּצְרוֹת:

מצודת דוד: וְהִנֵּה לָהֶם הַמֶּלְחָמָה - אנשי המלחמה. וְהַפְּתִיחַ מַחְצָרִים - היו תוקעים בחצוצרות, ולתוספת ביאור אמר בחצוצרות.

טו וַיִּרְיֵעוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיְהִי בְהַרְיֵעַ אִישׁ יְהוּדָה וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת־יִרְבְּעֶם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה וַיְהוּדָה:

מצודת דוד: וַיִּרְיֵעוּ אִישׁ יְהוּדָה - תרועת נצחון, כי בטחו בה' שינצחו המלחמה. וְהָאֱלֹהִים נָגַף - הכה והחליש.

טז וַיִּנּוֹסוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּגַם אֱלֹהִים בֵּינָם:

יז וַיָּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מִגָּה רַגְּה וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמִש־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בְּחֹר:

יח וַיִּגְּעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּעַת הַקֵּיָא וַיִּאֲמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה כִּי נִשְׁעָנוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם:

יט וַיִּרְדָּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יִרְבְּעֶם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת־בֵּית־אֵל וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יִשְׁגָּה וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־עַפְרָיו וּבְנֹתֶיהָ:

מצודת ציון: אֶת בֵּית אֵל וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ - הכפרים הסמוכים לה.

כ וְלֹא־עָצַר כְּתִירְבַעֶם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּגְּפֵהוּ יְהוָה וַיָּמָת:

דברי הימים ב'

פרק י"ג

ט הֲלֹא הִדַּחְתֶּם אֶת־קִהְגִי יְהוָה אֶת־בְּנֵי אֶהְרוֹ וְהַלּוּגִים וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם קִהְגִים כְּעַמִּי הָאֲרָצוֹת כִּלְיָהָא לְמֵלֵא יָדוֹ בְּפָר בְּוִי־בְקָר וְאֵילִם שְׁבַעָה וְהִנֵּה כֹהֵן לֵלֵא אֱלֹהִים:

מצודת ציון: לְמֵלֵא יָדוֹ - ענינו חינוך, כמו (שמות כ"ה מא) "ומלאת את ידם".

מצודת דוד: הֲלֹא הִדַּחְתֶּם אֶת כִּהְגִי ה' - על ידיכם נדחו ממקומם, ובאו לשבת עמדי, וזה על כי לא הנחתם לבוא לשרת בבית ה'. כִּלְיָהָא לְמֵלֵא יָדוֹ - כל הרוצה לחנך עצמו לעבודה. וְהִנֵּה כֹהֵן לֵלֵא אֱלֹהִים - היה לכהן לעגלי הזהב.

י וְאֲנַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲזַבְנָהוּ וְכִהְגִים מִשְׁרָתִים לִיהוָה בְּנֵי אֶהְרוֹ וְהַלּוּגִים בְּמֵלֵאכֶת:

מצודת דוד: וְאֲנַחְנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ - אבל אנחנו ה' הוא אלהינו. וְכִהְגִים מִשְׁרָתִים לַה' בְּנֵי אֶהְרוֹן - המה בני אהרן. וְהַלּוּגִים בְּמֵלֵאכֶת - המה במלאכתם המוטל עליהם, לשורר בבית ה'.

יא וּמִקְטָרִים לִיהוָה עֲלוֹת בְּבָקָר־בְּבָקָר וּבְעֵרֵב־בְּעֵרֵב וּקְטֹרֶת־סִמִּים וּמַעֲרֹכֶת לֶחֶם עֲלֵי־הַשֵּׁלֶחֶן הַטָּהוֹר וּמִגֹּרֶת הַזֶּהָב וּנְרוֹתֶיהָ לְבָעַר בְּעֵרֵב בְּעֵרֵב כִּי־שִׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ:

מצודת ציון: וּמַעֲרֹכֶת - ענינו סידור. וְנְרוֹתֶיהָ - כעין בזיכין, והשמן והפתילה נתון בהם. לְבָעַר - להדליק, כמו (ויקרא ו' ה) "ובער עליה הפהן".

מצודת דוד: וּמִקְטָרִים לַה' עֲלוֹת - הוא חוזר על בני אהרן. בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר - רוצה לומר: בכל בוקר. וּמַעֲרֹכֶת לֶחֶם - ועורכים מערכת לחם הפנים. וּמִגֹּרֶת הַזֶּהָב וְנְרוֹתֶיהָ לְבָעַר בְּעֵרֵב בְּעֵרֵב - רוצה לומר: וזהירים הם בדבר המנורה, לבער את הנרות בכל ערב.

יב וְהִנֵּה עַמּוֹ בְּרָאשׁ הָאֱלֹהִים | וְכִהְגִי וְחֲצוּצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהַרְיֵעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲלִית־לַחְמוֹ עִם־יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם כִּי־לֹא תִצְלִיחוּ:

מצודת דוד: וְהִנֵּה עַמּוֹ בְּרָאשׁ - ללכת בראש

דברי הימים ב'

פרק י"ג

מצודת ציון: עֶצֶר - ענינו עכבה.

מצודת דוד: וְלֹא עֶצֶר פֶּתַח יִרְבָּעָם עוֹד בְּיָמַי אֲבִיָּהוּ - לא היה יכול להתחזק עוד בימי אביה. וְיִגְפָּהוּ ה' וְיָמַת - רוצה לומר: היה מנוגף ומוכנע עד כי מת בימי אסא בנו.

כא וַיִּתְחַזַּק אֲבִיָּהוּ וַיִּשְׂאֵלֵוּ נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיֹּלְדוּ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת:

מצודת דוד: וַיִּתְחַזַּק אֲבִיָּהוּ - וכאשר התחזק במלוכה, נשא לו נשים וכו'.

כב וַלְתָר דְּבָרֵי אֲבִיָּה וְדַרְכָּיו וְדַבָּרֵי קְתוּבָיִם בְּמִדְרָשׁ הַנְּבִיא עֲדוֹ:

מצודת דוד: קְתוּבָיִם בְּמִדְרָשׁ הַנְּבִיא עֲדוֹ - בספר מדרש של הנביא עדו, ונקראה כן על שם שבה היה נדרש סיפור עניני המלכים.

כג וַיִּשְׁפָּב אֲבִיָּה עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲסָא בְּנוֹ תַחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקָטָה הָאָרֶץ עֶשְׂרֵה שָׁנִים:

מצודת דוד: בְּיָמָיו שָׁקָטָה הָאָרֶץ - נחה מן המלחמה.

דברי הימים ב'
פרק י"ג

א בשנת שמונה עשרה למלך דבאל ודבאל אבנה עליהוזה:

ב שלוש שנים מלך בירושלם ושם אמו מיכנהו בת-אוראל מן-גבעה ומלחמה היתה בין אבנה ובין דבאל:

ג ויאטר אבנה את-המלחמה בחיל גבורי מלחמה ארבע-מאות אלף איש בקור ודבאל ערך עמו מלחמה בשמונה מאות אלף איש בקור גבור חיל:

ד ונקם אבנה מעל להר צמרים אשר בקר אפרים ויאמר שמעוני דבאל וכל-ישראל:

ה הלא לכם לדעת כי יהנה ו אלהי ישראל נתן ממלכה לדניד על-ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח:

ו ולקם דבאל בן-נבט עבד שלמה בן-דניד וימרד על-אדניו:

ז ויקבצו עליו אנשים רקים בני בלעל ויתאמצו על-דבאל בן-שלמה ודבאל הנה נער ורד-ללב ולא התחזק לפניהם:

ח ועמה ו אתם אמרים להתחזק לפני ממלכת יהנה בנד בני דניד ואתם המון לב ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם דבאל לאלהים:

ט הלא הדחתם את-כהני יהנה את-בני אהרן והלויים ותעשו לכם כהנים כעמי הארצות פל-הבא למלא נדו בפר בן-בקר ואילם שבעה והנה כהן ללא אלהים:

י ואנחנו יהנה אלהינו ולא עזבנהו וכהנים משרתים ליהנה בני אהרן והלויים במלאכת:

יא ומקטרים ליהנה עלות בבקר-בבקר ובערב-בערב וקטרת-סמים ומערכת לחם על-השלחן הטהור ומגורת הנזהב ונרתיה לבשר בערב בערב כיי-שמרים אנחנו את-משמרת יהנה אלהינו ואתם עזבתם אתו:

דברי הימים ב'
פרק י"ג

א בשנת שמונה עשרה למלך דבאל ודבאל אבנה עליהוזה:

ב שלוש שנים מלך בירושלם ושם אמו מיכנהו בת-אוראל מן-גבעה ומלחמה היתה בין אבנה ובין דבאל:

ג ויאטר אבנה את-המלחמה בחיל גבורי מלחמה ארבע-מאות אלף איש בקור ודבאל ערך עמו מלחמה בשמונה מאות אלף איש בקור גבור חיל:

ד ונקם אבנה מעל להר צמרים אשר בקר אפרים ויאמר שמעוני דבאל וכל-ישראל:

ה הלא לכם לדעת כי יהנה ו אלהי ישראל נתן ממלכה לדניד על-ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח:

ו ולקם דבאל בן-נבט עבד שלמה בן-דניד וימרד על-אדניו:

ז ויקבצו עליו אנשים רקים בני בלעל ויתאמצו על-דבאל בן-שלמה ודבאל הנה נער ורד-ללב ולא התחזק לפניהם:

ח ועמה ו אתם אמרים להתחזק לפני ממלכת יהנה בנד בני דניד ואתם המון לב ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם דבאל לאלהים:

ט הלא הדחתם את-כהני יהנה את-בני אהרן והלויים ותעשו לכם כהנים כעמי הארצות פל-הבא למלא נדו בפר בן-בקר ואילם שבעה והנה כהן ללא אלהים:

י ואנחנו יהנה אלהינו ולא עזבנהו וכהנים משרתים ליהנה בני אהרן והלויים במלאכת:

יא ומקטרים ליהנה עלות בבקר-בבקר ובערב-בערב וקטרת-סמים ומערכת לחם על-השלחן הטהור ומגורת הנזהב ונרתיה לבשר בערב בערב כיי-שמרים אנחנו את-משמרת יהנה אלהינו ואתם עזבתם אתו:

